

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 6 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
pénteken és minden törvény-
hatósági bizottsági közgyűlést
követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Városi könyvnyomda-vállalat
irodájában.

Idé küldendők a kéziratok és
előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. * Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Városunk főispánja.

Debreczen sz. kir. város és Hajdu vármegye főispáni széke még mindég nincs betöltve. Nem lehetetlen azonban, hogy mire lapunk kikerül a gép alól, a hivatalos lap is meghozza főispánunk kinevezését. Kíváncsian várjuk mindannyian kormányunk elhatározását, meg lévén már eleve győződve, hogy a kinevezendő új főispán személyében városunk és vármegyénk a közügyek hatalmas munkását és közigazgatásunk kitűnő ismerőjét fogjuk megtalálni.

Amint halljuk, a kormány nem idegenkedik azon eszme megvalósításától, hogy a jövőben úgy Debreczen sz. kir. város, mint Hajdu vármegye külön főispánt kapjon. Illetékes helyről arról értesültünk, hogy a terv megvalósulása közelebb áll, mintsem gondolnánk. Valószínű tehát, hogy ha most azonnal nem is, de a közel jövőben külön főispánunk lesz, aki munkakedvét, szellemi erejét, jóakarátát és egyéni súlyát városunk érdekében érvényre juttathatja.

A terv nem új. Ugyanez történt Baranya vármegyében, hol Pécs sz. kir. város külön főispánt kapott. Már pedig Debreczen sokkal nagyobb város és könnyű szerrel megokolható azon terv megvalósítása, hogy külön főispánt kapjon élére, aki egész tevékenységét a város szellemi és anyagi ügyeinek szentelhesse.

Ha a terv megvalósulna, mi természetesebb mint az, hogy városunkból kerüljön ki az új főispán személye. Teljesen idegen, a mi érdekeinket nem ismerő, az emberekkel és viszonyokkal ismeretlen férfi, birjon bár a legkiválóbb szellemi képességekkel, nem végezhet üdvös munkát, míg ellenben egy olyan férfi, aki itt él köztünk, aki szíven viseli, elsőrangú gondoljai közé számítja városunk haladását, mindenesetre kiépítheti ama nagy műveket, melyeknek alapjait Debreczen sz. kir. város nagylelkű és a haladás követeléseit megértő bizottsági közgyűlése már lerakott. De miért is fordulnánk mi idegen erőkhöz, miért kellene talán egy kevesek által ismert főispánt bevezetni a mi ügyeink ismeretébe, vágyaink teljesítésének munkájába, mikor nálunk is vannak elegenden, kik becsületes munkájukkal, nemes ambíciójukkal és a köz iránti meleg szeretetükkel üdvösen vezetnék haladásunkat. Mert ismételve mondjuk, hogy csak egy olyan főispán munkálkodhat velünk és köztünk hasznosan, áldásosan és ami fő, a béke és kölcsönös megértés jegyében, aki ismer bennünket, szeretettel akarja pótolni fogyatkozásainkat és teljesen tisztában van azzal a helyzettel, melyben mi élünk, mozgunk és vagyunk. Halomszámra fekszenek közgyűlésünk előtt a legéletrevalóbb alkotások javaslatai. A haladás szelleme eszméket dobott felszínre, melyeket nem szabad kicsinyes okokból mellőzni, meghalni engedni, hanem istápolnunk kell, kiépítenünk, mert mindmegannyi polgárságunk jólétét, haladásunkat, közegészségügyünket, közigazgatásunk gyorsabb menését

czélozza és a modern haladás biztosítékait zárja magába. Erős kezekre, igazságos elmére, tisztán látó szemekre, világos fejre és akaratunkat megértő, anyagi viszonyainkat nemcsak alaposan ismerő, de azokkal számolni is tudó egyénekre van szükségünk. Az új főispántól sokat vár városunk, de mindezekfelett azt óhajtja, hogy lelke forrjon össze a város egyetemének szívével és ne akarjon egyebet munkálni, építeni: mint városunk szellemi és anyagi erősödését és az egyesítő, egy akaratban összeolvadó munka vezetését.

És ha az újonnan kinevezendő főispán megérti a mi törekvéseinknek tisztaságát, ha törvényhatósági bizottságunk az országos politikai kérdésekből eredhető vitáknak kevesebb alkalmat nyújt, ha egy okos, körültekintő városi politikának veti meg alapját, ha tiszteletben tartja a vélemény és szólásszabadságot, ha meddő purparlék helyett eszméket dob a közgyűlés színe elé, ha a nemes szándékot, az önzetlenséget barátban és ellenségben elismeri és tiszteli, ha bizottsági közgyűlésünk tagjai a lényegben keresik a megoldást és nem a szörszálhasogató vitákban, — rövid idő múlva közügyeink vezetésének egy ideális képét festheti meg.

Nyilvánvaló mindnyájunk előtt, hogy városunk polgármestere, tanácsa és tisztikara fáradhatatlanul, nemes akaratával dolgozik a város haladásán. A kinevezendő új főispán tehát oly munkakörbe lép, melynek minden egyes tagja első törvényül ismeri hivatali kötelességének hűségét és pontos teljesítését. Miután pedig a béke napjai immár beköszöntöttek, minden vonalon megkezdődik az ideig-óráig megbénított tevékenység, elszállván lelkünk borból a boru, mellyel veszélybe jutott alkotmányunk. Aggódo félelem borította az igaz hazafi szívet.

Fel tehát a munkára és mi a munka jegyében már előre is szeretettel üdvözljük azt a férfit, aki a kormány előterjesztésére a városunk élére fog állítani a király bizalma.

A külön főispán.

A „Debreczeni Ujság“ mai száma tudatja, hogy most már bevégezett dolog Hajdu megye és Debreczenre nézve is a főispán kérdés.

Egy főispánja leendő a két törvényhatóságnak — s az Weszprémy Zoltán.

Én ezt egészen valószínűnek tartom.

Nem vagyok, — nem lehetek feszélyezve tehát semmiképen most már abban, hogy hozzászóljak ahhoz a kérdéshez, amelyet id. Komlóssy Arthur ur oly érdeklődve tárgyal. — És hozzászólok úgy, hogy ezzel nem akarom érinteni a kinevezendő Weszprémy Zoltán urat, akinek egyéniségéről más a véleményem, különben is, amint nagy általá-

nosságban a főispánokról vélekednem kell, — s Komlóssy urat sem gyanusítom azzal, hogy magánérdek készítette a kérdés tárgyalására.

Tisztán a főispáni állással s azzal foglalkozom, kell-e Debreczennek egyáltalán főispán?

Erre a kérdésre feleletem egész határozottsággal az, hogy: nem kell. — Nem kell sem mint Hajdu vármegyével közös főispán, sem mint külön egyedül, csak Debreczen területére kinevezett főispán.

Ezen állításom vagy véleményem indoklásául hivatkozom első sorban a törvényhatósági joggal felruházott városok polgármestereinek épen itt városunkban 1903 május 18-án tartott értekezletének tárgyalására s megállapodására.

Az értekezleti jegyzőkönyv 26-ik száma azt tartalmazza, hogy Heintz Hugó — akkor még szabadelvűpárti országos képviselő — indítványához képest „a főispáni intézménynek, mint a kormány akarata s felügyeleti joga közvetítőjének a törvényhatóságnál beszűntetését óhajtanónak tartja“.

A Heintz Hugó indítványában pedig — s a tárgyalás folyamán azon indoklás alakult ki, hogy főispán sem a megyék, sem különösen a városok élére azért nem kell, mert a miniszteriumok s városok között a közvetlen érintkezés a kívánatos, sőt föltétlenül szükséges, miután „ez a közvetlen érintkezés adja meg azt a bizalmas jelleget és lesz az az erős kapocs, amely országos érdekből szükséges... így érhető el, hogy a miniszteriumok a városok óhajairól, szükségleteiről, bajairól, hiányairól teljesen megbízható és hű információt nyerhetnek...“ „az érintkezésnek bármely más formáját, bármely állami hivatal vagy hatóság által közvetítését kizárni óhajtja“.

Amikor a mi bizottsági közgyűlésünkön a polgármesteri értekezlet eme megállapodása tárgyalatott, azt akkor azért sem fogadtuk el, mert a mi új főispánunk sok képességet s készséget mutatott arra, hogy közvetítésével könnyebben, eredményesebben vihetjük előre városi érdekeinket s e feltevésünkben nem is csalódtunk addig, míg az a kormány uralkodott, mely őt kinevezte, — amikor pedig az bekövetkezett, rá kellett jönnünk, hogy a polgármesteri értekezletnek van teljes igaza.

Egyebekre is rájöttünk ekkor, s rá jöhet mindenki, aki átélte, s bíráló, gondolkodó elmével taglalta a lefolyt eseményeket.

Csak nézzünk végig emez eseményeken, azok indokolni fognak mindent. Elő jönnek kicsinyes s bosszantó indokok is, de súlyos indokok is.

Először is: hónapokon át volt is, nem is főispánunk. — Ő sem akart érintkezni hivatalosan a darabont kormánnyal; — általa nem sürgethettünk, nem informálhattunk semmit oda fent. Háta mögött, tudta, hire nélkül még akkor sem tehetne volna a városi tanács, ha különben tenni akarta volna. Később, egyedül a villamos ügyben történt sürgetés.

Másodszor: midőn december végén bekövetkezett főispánunk felmentése, az a felmentés még mélyebben bele sülyesztett abba a kátyuba, melyben akkor már benne voltunk. A törvényhatósági bizottságba ujonnan választott 47 tagot igazolni nem lehetett, a főispán nem nevezhetett ki igazoló választmányi elnököt s 3 tagot, a közigazgatási bizottság albizottságai is — már tudniillik azok, melyek főispáni kinevezéssel egészítettnek ki, illetve egészben azzal alakulnak — nem alakulhattak meg; a gyámügyi felelősségek például 4 hónap óta hevernek elintézetlenül.

A Kovács Gusztáv jan. 21-ik esetéről is sok indokot lehet kialakítani, — mennyi bajt szült az s mennyi gyalázkodást; — de csak azt említem fel, hogy az is főispáni fogadtatás volt — s a fogadtatás rendszerint sok bajjal, idővesztéssel jár.

Negyedik helyen; képzeljük magunkat abba az állapotba, hogy már itt van, beiktatva van a főispán...

Ez rendszerint egy idegen ur, aki nem ismeri annak a törvényhatóságnak — főleg városnak — az érdekeit, ahova kineveztetett. Rendszerint nem is nagyon törődik vele, mert hiszen nem is kötelessége, hiszen ő a kormányt képviseli. Rendszerint csak üres óráiban, unalomból foglalkozik a helyi ügyekkel s mert rendszerint ő volna a vezető elnök, a törvényhatóságnak várnia kell amaz unalom üző órákra hónapokon át stb.

Mindez így van, akár egy törvényhatóságban, akár két törvényhatóságban unatkozik a főispán. Természetesen kivételek vannak s kivétel leend Weszprémy Zoltán is, aki megszokta a munkát s akiről bizton hiszem, hogy városi ügyeink, érdekünk előrevitelében erős segítő társa, sőt vezére leend a Tanácsnak.

Mi volna jó tehát?

Az sem volna jó, hogy két főispán legyen egy városban, — ketten itt még kevesebbre érnének, hogysen inkább megnehezítenének sok kérdést. Elnökölnének igen sok esetben mindketten, kanapé kérdések támadnának, zavarba hoznák méltóságukkal a közönséget.

Egyedül az volna tehát jó, amit a polgármesteri értekezlet óhajt: *küttön városi törvény megalkotása s abban a polgármesteri állásnak megfelelő kialakítása, de amiről én itt nem beszélek.* Legfeljebb id. Komlóssy Arthur ur érdeklődésébe s figyelmébe ajánlom azt, hogy nem-e diszegebb dolog volna az, ha Debreczen város polgármestere — az állásnak, akár a már hat éves állandóságával, akár még nagyobb állandóságával s tekintélyével vinné előre azokat a városi ügyeket, melyeket elvégre is jobban ismer, mint a legutóbb két évenként változó s idegen főispán s melyek őt egyénileg is jobban érdeklik. Bizonyára sokkal több elismerést érdemel ki Komlóssy Arthur ur, ha ezen irányban buzgólkodik.

Amely irányban most mozog a saját közleménye szerint, aligha érhet el eredményt. Mert hiszen az 1886. évi XXI. t. cz. 63. §-a nem engedi, hogy 70-nél több főispán legyen s ez a szám meglehetősen ki volt merítve s azzal, hogy most 3 külön főispáni állás lett rendszeresítve, — bizonyára betelt a 70 létszám. Igaz, hogy ezen még lehetne segíteni, akár úgy is, hogy más kisebb törvényhatóságok egy főispán alá helyeztetnek, de ez az experimentálás nem sokat ér, inkább árt, mint használ s az országos költségvetésnek is oda kellene idomulnia, ami szintén nem előny, nem lévén kívánatos, hogy a sinecura állások szaporítása miatt szegény országunk még inkább meg legyen terhelve adóval.

Tehát az új városi törvényért küzdjünk!

Debreczen, 1906 május 4.

Nánási.

Megoldandó kérdések.

Az áldatlan politikai viszonyok, melyek alkotmányunk erős várát döngették, kihatással voltak a közügyek vezetésére is. Megkezdett, vagy jól előkészített munkák akadtak meg, és az alkotni vágyó kezekből kihullottak az ezen alkotások megvalósításának eszközei. Éreztük ezt a tartha-

tatlan állapotot valamennyien, érezték városunk közügyei is, melyek pedig ugyancsak istápolásra szorulnak.

Most azonban elérkezett a munka, a békés foglalkozás ideje. Örömmel láthatja minden elfogulatlan ember, hogy az elejtett fonalak fel vannak véve. Ujhodást látunk mindenfelé, így városunk is visszanyervén kedvét, megtalálva tevékenységének körét, lázasan igyekszik megoldani a reá várakozó feladatokat.

Egyik legszebb alkotásunk lesz kétségkívül a *vízvezeték és csatornahálózat* kiépítése. Közegészségi szempontból itélve meg ezen tervezett alkotást, már most elmondhatjuk, hogy az nagy befolyással lesz közegészségünk javítására és a halálozási arány csökkentésére amellet, hogy ezen művek kiépítésével egy egész sereg apróbb-nagyobb kérdés is meg lesz oldva.

Éppen azért nem is kételkedünk abban, hogy közgyűlésünk egyeteme azzal a szeretettel és igazsággal fog foglalkozni ezen ügygel, melynek költségeit immár meg is szavazta, melyet egy ilyen fontos alkotás megérdemel. Tudjuk, hogy nagy áldozatokba kerülnek ezen alkotások, de elvégre is a város önmaga iránt való kötelességet teljesít, midőn önmagának és polgárainak egészségét és életét védelmezi. Az alkotás sikerére már minden elő van készítve; műszaki tekintélyek biztosítottak bennünket a víznek nemcsak bőségéről, hanem annak jóságáról, élvezhetőségéről is. Pénzünk is van a művek kiépítésére, így tehát minden nagyobb aggodalom nélkül nézhetünk azon munkák elé, melyeknek keresztül vitele nemcsak közegészségügyi viszonyainkra lesz áldásos befolyással, hanem egy hatalmas lépéssel visz bennünket azon városok mellé, melyek ezen nagy feladatot polgáraink érdekében már régebben elvégezték.

Itt van továbbá a *Hortobágy* hasznosításának kérdése, mely elől kitérni nem lehet és nem szabad, éppen városunk háztartásának érdekében. Egy óriási birodalom nyugszik ósállapotában kihasználatlanul akkor, midőn háztartásunk egyensúlyát csakis községi adó kivetésével tudjuk megtartani Ezt látva és a viszonyokat mérlegelve nem szabad ellent mondanunk e nagy kérdés megoldásának. Ma már az egész ország azon tűnődik, hogy valami hasznos ujhodást hozzon be az alföldi gazdálkodás eddig követett rendszerébe. Az *Országos magyar gazdasági egyesület* is foglalkozik ezen nagy horderejű kérdéssel és lapunk szerkesztőségéhez legnevesebb nemzetgazdáink intéznek kérdéseket ezen ügyben.

Hogyan, mi módon és mily eszközökkel történjék a délibábos pusztá hasznosítása: még a jövő kérdése. Ennek utját majd megtalálják azok, akik városunk élén állanak és sem jobbra, sem balra nem tekintve igazsággal, okos körültekintéssel, a különböző érdekek éleinek sima lecsiszolásával népszerűvé fogják tenni a városra nézve hasznos eszme keresztülvitelét.

Előttünk áll a *vilamos világítás kérdése*, mely már meg is valósult volna, ha a folytonos felebbezések nem állanak utját a régen megkezdett alapvető munkának. Azt hisszük azonban, hogy rövid idő múlva végleg befejeződik a felebbezések és városunk villamos művének kiépítésével ujjal fogja bizonyítani, hogy a haladás útján egy nagy lépést tett előre.

Megoldásra vár a *temetők reudezésének kérdése* is, mely szintén nem csekély áldozatot kér a várostól, az ügy egyébiránt oly kezekben van, melyek kellő körültekintéssel fogják azt megoldani.

Nem tagadjuk, hogy szeretnénk városunkban látni kultúrpalotát, mert e tekintetben valljuk be őszintén,

hogy nagyon elmaradtunk a többi nagyobb városoktól. Egy nagy város műveltségének, irodalmi és művészeti életének — mosolyogjon bár meg bárki is mondásunk felett — hatalmas és biztos fokmérője: egy kulturpalota, mely otthont ad a multak emlékeinek, a jelen irodalmi törekvéseinek, a művészetek alkotásainak. Nálunk ide-oda vándorolnak ezek, hajlékot keresve, sokszor nem találva. Éppen azért ne várjunk ezen kulturpalota építésével addig, míg az állam százezer koronás alapítványa tíz évi részletekben befolyik, hanem városunk kulturális intézetei és ezek ideális lelke vezetői indítsanak mozgalmat arra nézve, hogy mielőbb megtalálják az irodalom és a szépművészet az ő állandó otthonukat.

Mi nem a czifra falakat akarjuk látni, nem az a célunk első sorban, hogy az építendő kulturpalota oszlopos csarnokába gyönyörködjék városunk közönsége, hanem azért óhajtjuk a kulturpalota felépítését, mert az a reménységünk, hogy ezzel *műveltségünk erejét* egy békés, állandó otthonba tereljük, neveljük, és elérjük azt a *magasabb irodalmi, művészeti és társadalmi szellemet*, mely jobbá teszi az embereket, nemesít, lelket finomít és a szívet az eszmények szeretetével tölti el.

A *városház újjáépítése, vagy felemelése egy második emelettel*, valamit ennek berendezése, a különböző szerteszét levő hivatalok központosítása szintén keresztülviendő, de radikálisan és nem oly boldogtalan módon, mint ahogy a kibővítés 1898-ban történt. Eltemetett pénz az örökre, ami létrehozta a mi mostani székházunkat. A takarékoskodás látszata megboszulta magát amellet, hogy a kivitel minden kritikán aluli volt.

Nem is említve ez alkalommal a *nagyerdő rendezését, új nyaralók, esetleg nyári színház* építését, ezekből is láthatjuk, hogy az előttünk fekvő munkamezőre tengersokanyag van elhelyezve, várva az alkotás megkezdését. A kedvező jelekből itélve és napról-napra látva a városi tanács szervező, alkotni vágyó, becsületes munkáját, nincs okunk kételkedni, hogy az összehordott anyagból nem sokára felépül a kultur, alkotások egész serege.

Koncz Ákos.

Legelőhiány.

„A város“ részére írta: Forster Géza földbirtokos, az OMGE. igazgatója.

Mióta az Alföldet a kívánatosnál nagyobb mérvben kiszáritották, azóta nemcsak a természetes rétek, de a természetes legelők terjedelme is roppantul megfogyott. Ez magával hozta a takarmányhiányt, amelynek következménye volt a marhaállomány megcsappanása. Takarmány és legelő nélkül nem lehet trágyát produkálni, ha pedig nincs trágya, nincs termés. — Ez a helyzet ma az alföldön, tehát kell beszélnünk arról is, hogy miként lehetne a legelőhiányon segíteni.

A mai viszonyok között az Alföldön mesterséges rétek vagy legelők készítése csak drága kísérlet lehet. Ha véletlenül nedves időjárású évek következnek be, sikerülni fognak a rét vagy legelő alakítások, de ha száraz évek következnek be, akkor a nagy költségű berendezések teljesen kárba vesznek és kedvüket veszik a kísérletezőknek. — Addig, míg az öntözés kérdése általánosságban meg nem lesz oldva, nemkülönben a befásítások nagyobb terjedelmet nem vesznek, addig nézetem szerint legelők alakításáról ily vidékeken alig lehet szó, mert öntözés nélkül sem rétet alakítani, sem legelőt fentartani biztosan nem lehet, amint

kitűnik ez Debreczen városának ez irányu tanulmányaiból is, midőn a Hortobágy pusztának egy részét öntözésre óhajtják berendezni, hogy biztos legelőt létesíthessenek állatállományaik részére. A Hortobágy nagyobb részét az állattenyésztéstől el akarják vonni, s mezőgazdasági célokra fordítani és csak azt a részét fogják legelőnek megtartani, amely részt öntözni képesek lesznek.

Amint már fentebb az öntözési fejezetben említém, lehetne a legelőkérdést némileg javítani azzal is, ha a mélyebb területek a téli csapadék vizekkel megtöltetnének, vagyis azok felfogattatnának és amint a nyár folyamán a légköri elpárolgás folytán a víz lassan lepadna, azonképen az ily módon öntözött területek kiszáradó részei némi legelőt nyújtanának a száraz időszak alatt is. De az ily berendezkedés bizonytalan, erre állattenyésztést alapítani nem lehet.

Vessünk azonban egy tekintet Magyarországot térképére, s mit fogunk látni? Országunk keleti, délkeleti és részben déli szélein óriási erdő és legelő területeket látunk a térképbe berajzolva. A múlt időkben főként az erdélyi részeken ezen óriási erdő és legelő területek ki is voltak használva, vagy legalább is részben ki voltak használva és pedig egy nomád gazdálkodás révén: ugyanis az erdélyi marhatartók és a román birtokosok között bizonyos közös gazdálkodás létezett és oly módon rendezkedtek be, hogy azon nagy juhalkák és szarvasmarha gulyák, amelyek nyáron át Erdély u. n. havasain megkereshették élelmüket, ezen nyájakat és gulyákat ősszel folytonos legeltetések között lehajtották a Dobrudzsába, ahol a zombékok, nádasok között kiteleltek és tavasszal ismét folytonos legeltetés között visszatértek az erdélyi havasokba. — Ily módon lehetséges volt óriási marhaállományukat fönntartani, ebből azonban az erdélyi mezőgazdaságnak vajmi kevés haszna volt, mert ezen tömérdek marhától származó trágya teljesen elveszett. — Hasznosíthatták volna ugyan a havasi legelők és rétek javítására, de annak szükségét abban az időben nem érezték. — Mióta azonban az állategészségügyi törvények folytán ezen nomád marhatartás megszűnt, az erdélyi havasok kihasználása is a minimumra redukálódott. Az erdélyi községek legnagyobb része a folyamok partján épült fel és havasi illetőségeiket nagyon kis mértékben használják ki; pedig sok száz négyszögkilonéterre terjedő területek vannak ott, amelyek a legjobb szénát és legjobb legelőt nyújtanak.

Nem lehet azt mondani, hogy ezek a területek gazdátlan területek, de azt bátran rájuk lehet mondani, hogy ezen területek ki nem használt területek. — Nos hát, kézenfekvő dolog az, hogy a mai fejlett közlekedési viszonyok között miként lehetne ezen két dolgot összeegyeztetni, t. i. az Alföld legelő hiányát és az erdélyi havasok legelőbőségét. — Az alföldi gazda nagy nehézségekkel annyi takarmányt tud termelni, hogy állatait télen át kitarthassa, annyit azonban már nehezebben tud előállítani, hogy a marháinak eltartására szükséges takarmányt istállózás céljaira szintén előállítsa. — A nagy alföldi városoknak tehát azt kellene tenniök, hogy az erdélyi havasokban béreljenek legelőterületeket, s amint a tavasz kinyílik, rakják felesleges, nem igavonásra szükséges állatállományukat vasutra, szállítsák el Erdélybe, s verjék ki az ott bérbe vett havasi legelőkre. — Kettős haszon származik ebből. — Hasznuk lesz az erdélyi községeknek is közös területeikből, amelyek ma kihasználatlanul hevernek, és hasznuk lesz az alföldi községeknek is, mert nem kell annyi területet elvonniok bizonytalan takarmánytermelésre. — Ha az erdélyi birtokosok ki

tudtak jönni alföldi magyar testvéreikkel is és ezen fontos kérdést, amely az alföldi marhatartást megkönnyítené, közös erővel megoldhatnánk.

Az ős beálltával, midőn a havasi legelőkről a marhák hazahajtása szükségessé válnék, nem volna szükséges minden marhát visszazállítani oda, ahonnet kiindultak, mert hisz esetleg azon marhák egy része úgy is eladható tétetnék. — Lehetne tehát a havasról lehajtás alkalmával nagy szarvasmarha árveréseket tartani már az erdélyi részeken, ahonnet azután a felesleges állomány új rendeltetési helyére mehetne egyenest. — Ez által költségkimézés származnék, mert nem kellene azt az állatot esetleg kétszer is vasutra rakni, hogy a fogyasztási piacra elérjen.

Hogy ezen évenkénti áttelepitésekhez a hazai vasutak jóakarátát is meg kell nyerni, az magától értetődik, de hisz a kormánynak van befolyása a tarifakérdésre, tehát jóakarattal ezen kérdés minden nagyobb nehézség nélkül ily módon megoldhatóvá lenne.

De ezen megoldás mellett még más célt is el lehetne érni. — A Magyar Alföldről az erdélyi havasokra kihajtott marhától származó tekintélyes mennyiségű trágya, hogy teljesen kárba ne vesszen, e havasokon okszerű havasi gazdálkodást kellene üzni. — A bérbevett területek egy részét réteknek lehetne meghagyni és a felszaporodó nagy mennyiségű trágyával azokat bőven erőben tartani lehetne. — Az így nyert széna egy része felhasználható volna a havasi legeltetés ideje alatt netalán fellépő zord időszakban, de nagy része el is volna szállítható az Alföldre és ily módon az ottani takarmányhiányon is segítve lenne, és az alföldi talajból kivett erő nem maradna teljesen az erdélyi havasok között, hanem egy része visszaadná az alföldi talajnak.

A mentő-egyesületből.

A mentő-egyesület huszonötös bizottsága csütörtökön délután ült össze a városházán, hogy a fontos emberbaráti intézmény ügyében az eddig kifejtett működéséről beszámoljon.

Az ülés előterjesztett jelentéséből kitűnt, hogy Debreczen közönsége a magáévá tette ezen égető szükségét képező intézménynek eszméjét s annyira felkarolta, hogy most már mihamar a megvalósulás stádiumába jut a mentő-egyesület ügye.

Az ülésről részletes tudósításunk a következő:

Jelen voltak Körner Adolf elnökön kívül dr. Burger Péter, Publik Ernő, dr. Tüdős János, dr. Derekassy István Hauer Bertalan, Bosznay István, Békesy László, Tóth Béla.

Burger Péter dr. felolvasta az elmúlt esztendőről szóló jelentést. E szerint a mentőegyesület szervezéséről igen szép eredményt mutathat fel. Alapító tagokul 36-an jelentkeztek. Az alap javára mintegy 8000 korona folyt be.

A pártoló tagok száma 118. A jelentés végén javaslatot terjeszt a bizottság elé, hogy a mentőegyesület megalakulnak jelentessék ki.

Körner Adolf a jelentést kéri tudomásul venni.

Békesy László javaslatot terjeszt elő, amely szerint az alakuló gyűlésre kétszítsék el a tárgysorozatot. Szerinte ez fontos, mert számosan hozzászólnának a nagy gyűlésen, de nagy részben tájékozatlanok.

A bizottság elhatározta, hogy a megalakuló gyűlést a főispáni kinevezés után két héten belül megtartja, illetve összehívja.

Tüdős János dr. kijelenti, hogy az alakuló gyűlésen a mentőegyesület elnökéül a főispánt kell megnyerni. A gyűlésen esetleg Körner Adolf elnökölne. Letárgyalják az alapszabályokat és megállapítják az egyesület működésének idejét.

Burger Péter indítványozza, hogy a leendő főispánt kérjék fel az alakuló ülés összehívására.

Hosszabb vita után a bizottság kimondta, hogy az alakuló gyűlést tartják meg. A 25-ös bizottság jelentést terjeszt elő. Megválasztják az elnököt, a tisztikart megalakítják, az alapszabályokat tárgyalják s az alakulást kimondják.

A bizottság ezután kijelölte azokat, akiből az alakuló közgyűlésen a mentő-egyesület tisztikarát megválasztják. Figyelemmel volt a bizottság arra is, hogy az illető személyek a tisztség elvállalását vissza ne utasítsák.

Ezért olyan egyéniségeket fog az alakuló közgyűlésnek javasolni, akik e humánus egyesületnek az ügyét a kezdettől fogva szeretettel fölkarolták.

Az ülés ezzel véget ért.

Debreczen sz. kir. város kebelében létező nemesek összeírása 1847-ből.

(Folytatás.)

Péterfia-utcza: Aranyi József, Bányai Ferenczné, Bartsa Mária, Baranyi György, Besenyei Kis György, Bikfalvi Marhás Bálintné, Bikfalvi M. Mihály, Barta István, Bartsai István, Árvai György, Bermai Károly, Balogh István, Balogh Ferencz, Boldog János, Beregszászy Pál, Berecz János, Császár Mihályné, Csonka Borbély Dániel, Cseke Sándor, Dul Mihály, id. Barcza János, Barcza Mihály, Dalmi József, Dalmi István, Dalmi Károly, Dancs Miklós, Beke József, Bartsa István, Bujdosó Sámuel, Bihari Mihály, Eröss Sándor, Erdei József, Ercsei Dánielné, Ethei Lajos, Etsedi Csapó Lajos, id. Fényes József, Fényes Jánosné, Fülöp István, Fülöp Gáspár, Fülöp János, Fülöp Dániel, Farkas János, Gügyei Péter, Györfi János, Garbótzai Sámuel, Hajdu István, Harsányi István, Harsányi János, özv. Huszti Jánosné, Haraszi János, Hevesi András, Hoffman Ignáczné, Hoffer Zsuzsánna, Jánki József, Jánki Sámuel, Jenei Zsuzsánna, Jánosi Sándor, Jánosi Károly, Illési János, Kis Sándor, Kis Pál Márton, Kovács Ferencz, Kovács István, Kovács József, Kis Bálint, Kula István, Kállai Lajos, Kerekes János, Kondor Antalné, Konti árvák, Konti Sámuelné, Kallós Mózes, ifj. Konti Sámuel, Keresztesi Pál, Kis János, Kozma János, Kovács György, Kovács István, id. Kis Bálint, Kántor István, Keszei József, Kenéz Konyari Gábor, Kollner Illésné, Konyári Ferencz, Kapotsi István, Koszik Mihály, Kapros Itván, Láposi Györgyné, Láposi Lajos, Lénárt János, Lengyel József, Márton József, Mihályi Lajos, Németi Sámuel, id. Nagy Mihály, ifj. Nagy Mihály, Nádudvary Kis György, Nagy István, id. Pap István, ifj. Pap István, Péczeli József, Pukai Horváth János, Szabó Jánosné, Somosi Istvánné, öreg Szikszay András, ifj. Szikszay András, Sarkadi Julia, Sutka Mihály, Szép József, Simonffy Károly, Sarkadi Szabó Ferencz, Papszász Ignác, Szőnyi Lajos, Horváth László, öreg Szép László, ifj. Szép Miklós, Szép Pál, Szobi Szonta László, Simonfi Lajos, Somogyi Jánosné, B. Szántai János, ifj. Szigetközi Dániel, Szigetközi János, Tóbiás István, Tarczali Tóth József, Telegdi K. Zsófia, id. Tóth Mihályné, Tóth Antal, Tóth Mihály, Trocsányi Károly, Ujlaki Papp Zsigmond, Ujlaki Papp József, Ujvári István, Zákán József, Zöld János, Vecsei József, Vad Istvánné, Vái Nagy András, Varga

Bálint, Bikfalvi Mártonné, Vásárhelyi Istvánné, Besenyei Kiss Bálint, Balázs Mihály, Nagy Bálint, Nagy Sándor, Nagy Ferencz.

Czepléd-utcza: Aranyos János, Boldog János, Budaházi Samu, Budaházi Sándor, Balogh Péter, Boldogh Péter, Boldogh Mihály, Boldogh József, Bonkai Gábor, Somjai Boros István, Borsi József, Csapó János, Baranyi László, Debreczeni János, Derecskei József, Dömsödi Gábor, Dömsödi Károly, Dömsödi Lajos, Élesréti Szikszay Pál, Fodor Bálint, Fodor Sándor, Fodor József, Fodor István, Fiók Sándor, Gönyey Sándor, Gál József, Horváth József, Horváth Mihály, ifj. Horváth Mihály, Hatvani Gábor, Kelemen Jánosné, Kozma Imre, Kéki István, Kovács István, Kerek Istvánné, Kerek Károly, Keresztesi Mihály, Keresztesi András, Koos Sámuelné, Kozma János, Kozma Mihály, Kozma György, Kis Orbán Lajos, P. Kovács István, Kálmán György, Komáromi Antal, Komlósi László, Kaffka Károly, Koszta Sámuel, Makó István, Matkó Mihályné, Móré Mihály, Móré András, Móré Mihályné, Mártha Gábor, Nagy Dániel, Nagy Ferencz, Nagy József, Némethi József, Nagy Gáborné Nyöste András, Nyöste István, Nyöste Mihály, Kis Orbán István, Mihály István, Mihály Gábor, Mihály János, Ónodi Péter, Ócsai János, Parti János, Parti Ferencz, Parti Mihály, Pinczés András, Pfansmid Károly, Piskolti József, Péntek István, Péntek Bálint, Pándi Károly, Révész István, Révész János, Szilágyi Antal, Szabó Pál, Sárkán Pál, Sarkadi Ferenczné, Sarkadi Józsefné, Sáska László, Pósalaki István, Sárvári Pál, Simonfi Gábor, Szalontai Istvánné, Szikszay Dániel, Szodorai Péter, Szodorai Elek, id. Szentgyörgyi Józsefné, Szentgyörgyi Elek, Szökőcs István, dr. Tegze Imre, Jóna Mihály, Varjasi István, Vértesi Istvánné, Vértesi Sándor, Vas István, Varga István, id. Szigetközi Dániel, Némethi József, Némethi János, Némethi István, Bárta István, Asztalos Kónya Dániel, Asztalos Kónya István, Huszti István, Huszti Gábor, Huszti János, Kund Pál, Fodor Dániel, Jakó István,

(Folyt. köv.)

Jövel szép természet.

Itt vagy tehát ismét te szép tavasz mosolygó arczoddal! Hosszas harc után legyőzted a zord tél hidegét és csókovára leolvadt a földről a hóköpeny. Eltűnt a fojtó köd, a szemet bántó sötétség s helyébe napsugár melengeti a kihült földet. Hallik már a madárdal, az ibolya takarója alól kinyitja kis kelyhét a déli napsugárnak és illatával megtölti a levegőt. Az emberek is vidámabbak. A szántó-vető is tele tüdővel szívja a levegőt, melyet annyira nélkülözött a ködös napokban. Nemsokára furulyaszót is hallunk künn a Hortobágyon s pásztortüzek mellett folyik a mese eltűnt szép időkről az öreg számadó szájából. A tágas téreken gyermekek lapdáznak s kipirult arczokkal örülnek a szép tavasznak, mely felszabadította őket a szoba levegőjéből. A fecske madár is megjött a dél partokról, felkereste elhagyott fészket, puha tollával kibéleli azt, hogy nyugodtan és boldogan élje abba szerelme napjait és felnevelhesse kicsinyeit, melyeknek életet nem idegenben ad, hanem itthon, ahol epedve, örömmel lesi az egész ház az ő visszatértét.

Üdvözöllek én is téged szép tavasz! Jövedeled az én szívemet is új erővel tölti el. Mosolygásod

derüt fakaszt a lelkemben, ébredésed engem is munkára serkent és imára készlet.

Szép természet, hadd boruljak kebledre. Te vagy az élet, te vagy a feltámadás. Megtanítsz hinni, remélni és szeretni. Megtanítsz hinni az örök életben, megtanítsz arra, hogy a halál után is van élet, van feltámadás. Midőn eljő a tél, te is felöltöd hófehér halotti lepledet, de a tavasz enyhe fuvalmára ifjan támadsz életre, virágzásra. Megtanítsz remélni abban, hogy e nagy világegyetemben az elmulasztásból új élet támad s a hervadás csak virágzás. Megtanítsz szeretni. Szeretni a legfőbb lényt, ki a megszámlálhatatlan égi testeket bölcs kezével vezeti s a hóval takart föld szivéből tavaszkor ismét virágot fakaszt.

Jól esik ez a hit, ez a remény és szeretet a mi lelkünknek. Az első fáklya az élet viharában, a másik örömforrás bajainkban, a harmadik bús és vidám napjaink megszentelője. Erőt ad a hit, világosságot a remény, melegséget a szeretet. Az első véd, a második biztat, a harmadik áld s a három együttvéve boldoggá tesz.

Jöjj hát te hitre, reménységre és szeretetre oktató enyhe tavasz. Fényes arcod régen várjuk s most, hogy eljöttél forró szíveddel köszöntünk. Alakíts át bennünket s vidám sugaradból küldj egy keveset a mi szívedre, hogy legyen abban szín és melegség, mert az élet küzdelmei szíved hevével lehűtik és mint a nagy természetnek az ébredés, úgy nekünk is jólesik a friss tavaszi levegő enyhe melege, színe és illata.

És az ébredő szent természet láttára emeljük fel szemünket a Mindenhatóhoz, ki a csillogó hópelyheket a tavaszi nap vidám sugarával és a természet ébredésével megtanít bennünket hinni az örökben, a halhatatlanságban...

Hirek egyes városokból.

— **Sopron városnak** Töpler Kálmán polgármester elnöklete alatt tartott csütörtöki közgyűlésén egyhangulag elhatározták, hogy a Wekerle kormányt üdvözlők. A tanács ama jelentését, hogy a városnak a közgyűlési határozat értelmében eddig visszatartott adóját a változott politikai viszonyokra való tekintettel az adóhivatalnak befizette, éljenzéssel tudomásul vették.

— **Kecskemét** th. város bizottságának csütörtöki rendes havi közgyűlésén tudomásul vették az új kormány tagjainak kinevezéséről szóló miniszterelnöki rendeletet, továbbá Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter értesítését kinevezetéséről, valamint Gullner Gyula főispánna történt kinevezetéséről szóló miniszterelnöki rendeletet. Élénk vitára adott alkalmat az ülés további menetében a városi tisztviselők drágasági pótlék iránti kérvénye, melyet a közgyűlés nagy többséggel elvetett. Kiküldött azonban egy három tagú bizottságot, hogy a folyamodó tisztviselők családi és vagyoni állapotát puhatolja ki. A tisztviselők még a délután folyamán írásban betérjesszették, hogy az ily módon, mintegy alamizsnaként nyújtott drágasági pótléket nem fogadják el.

— **A szatmármezei főispán beiktatása.** Nagy-Károlyból táviratozzák: Dr. Falussy Árpád ujonnan kinevezett főispánt a megye május 8-án iktatja be. Szatmár megye központi választmánya a képviselőválasztások határidejét május 3-ára tűzte ki.

— **Szabadka.** A városi közgyűlés a miniszterium összes tagjait diszpolgárrá választotta. Az okleveleket monstre küldöttség viszi Budapestre. Mukits Samu indítványára feliratot intéznek a kormányhoz a soproni honvédeáiskola növendékeinek visszavételéért. A város a Kossuth-szoborra 40,000 koronát szavazott meg és e célra évenként 4000 koronát állítanak be a költségvetésbe. Végül a közgyűlés elhatározta, hogy a kereskedelmi miniszterhez új indóház végett küldöttséget meneszt.

Hirek.

— **Esküvő.** Domahidy Elemér, Debreczen sz. kir. város és Hajdu vármegye volt főispánja, domahidai nagybirtokos április hó 30-án nőül vette néhai báró Perényi Péter leányát Helént. Sok boldogságot kívánunk a megköttött frigyhez.

— **Miniszteri biztos.** A debreczeni felső kereskedelmi iskolához az idei érettségi vizsgálatokhoz a közoktatási kormány Szabó Sándor drt. a sárospataki jogakadémia tanárát küldte ki.

— **Végh Gyula főkapitány visszahelyezése.** A belügyminiszter a következő leiratot intézte Debreczen sz. kir. város polgármesteréhez: „Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottsága fegyelmi választmánya 1906. évi márczius hó 5-én tartott ülésében 141. sz. a. hozott határozatát, mely szerint a Végh Gyula rendőrfőkapitány ellen az 1886. évi XXIII. t. cz. 1. §-ának a) pontjába ütköző fegyelmi vétség miatt foganatba tett fegyelmi eljárás abban hagyását mondja ki, tudomásul vévén, az erre vonatkozó iratok csatolása mellett azzal értesitem, hogy nevezett főkapitány az 1886. évi XXIII. t. cz. 15. §-a értelmében a fegyelmi határozat jogerőre emelkedése után állásába visszahelyezendő.

A polgármester a miniszteri leiratra a következő határozatot hozta:

„Eme miniszteri határozat s abban felhívott 1886. évi XXIII. t. cz. 13. §-a alapján s arra tekintettel, hogy a közigazgatási bizottságnak a belügyminiszter ur által tudomásul vett határozata felebbezve nem lett és így az már jogerőnek tekintendő, de más felől arra tekintettel, hogy Végh Gyula rendőrfőkapitány ur időközben nyugdíjaztatását kérte ugyan, — de nyugdíjaztatás iránti 2568/1906 sz. alatt beadott ama kérelme még elintézve nem lett s elintézhető a fegyelmi eljárás miatt nem is volt, ezennel elrendelem, hogy Végh Gyula rendőrfőkapitány ur rendőrfőkapitányi állásába, amelyben 1906 január 4-én a kir. belügyminiszteri 680/1906 III. a) számú rendelettel felfüggesztve lett — azonnal visszahelyeztessék s ehhez képest neki a most dr. Boldisár Kálmán rendőrfőkapitány helyettes vezetése alatt levő hivatal, a most nevezett helyettes rendőrfőkapitány urtól atvétetvén, azonnal leltár mellett átadassék, joga és kötelessége lévén Végh Gyula rendőrfőkapitány urnak ama hivatallal járó jogokat az átadástól fogva gyakorolni és kötelességeit teljesíteni. Az átvétel és átadás eszközzésére Vecsey Imre főjegyző urat bizom meg“.

Az átvétel és átadás már meg is történt és Végh Gyula főkapitány újból elfoglalta hivatalát. A belügyminiszter határozata az egész városban megnyugvást keltett.

— **Debreczen multjából.** Lapunk felelős szerkesztője: Koncz Ákos tb. tanácsos, Debreczen multjából mintegy százötven tárczát irt a budapesti lapokban. A tárczák történelmi magva régi iratokból van kiböngészve Ezen tárczaczikkek közül mintegy ötven legközelebb külön könyvben is meg fog jelenni, melyre már most is felhívjuk olvasóink figyelmét.

— **Az éneklő madarak védelme.** Csunya szokása a ki nem oktatót gyerekeknek és lelketlen dologkerülőknél az éneklő madarak elfogdosása és tojásaik elszedése. Most is egész vadászcapatok indulnak az erdő dalosainak elnémitására. A városi tanács már intézkedett az éneklőmadarak védelme érdekében és mi hisszük, hogy egy pár szigorú büntetés elveszi a madárrablók kedvét.

— **Rendőrségünk figyelmébe.** Több alkalommal felszólaltunk már az ellen, hogy aszfaltjáróinkon napról-napra nagyobb és nagyobb rendetlenségek fordulnak elő. Különösen ünnep- és vasárnapokon nem mehet a jobb érzesű ember megbotránkozás nélkül a piacz-utczai gyalogjárón. Káromkodás, átkozódás, fül- és illemsértő trágár beszédek, taszigálás, lökdösődés — ez az utcza képe. Ha rendőrségünk szigoruan járna el az utcza szemétnépe ellen, ez a gyalázatos állapot bizonyára megszűnnék.

— **Éktelen por a Nagyerdőn.** A Simonnyi uton, de különösen a nagyerdői nyaralók előtt a tavaszi szél ismét portengert ver fel. Tudtunkkal az utak öntözése el van rendelve, amelyet foganatosítanak is, de bizony a vízből kevés jut a Nagyerdőre. (Beküldetett.)

— **A Hortobágy hasznosításának keédeése.** A Hortobágy hasznosításának ügyében napról-napra érkeznek úgy városunk polgármesteréhez, mint lapunk szerkesztőségéhez tudakozó levelek. *Lyka Emil* ur, budapesti lakos május 2-iki keltezéssel ebben az ügyben ismét felkereste magánlevélben a polgármestert. A levél így hangzik:

»Nagyságos Polgármester ur!

A csunya csetepaté hála a jó Istennek füstbe ment. A képviselőválasztás is be van fejezve. Kezdődik Isten nevében a munka korszaka. A Hortobágyi pusztának 28,000 holdjára egy konzorciumot hoztam össze bérlő gyanánt. Tisztelettel kérdem jöhetünk-e ajánlattal? Érett-e már a kérdés? Avagy előbbre viszi-e egy bánatpénzzel megerősített ajánlat a bérbeadás kérdését?

Nagyon kérem csak egy pár sort legyen kegyes válaszolni. Kiváló tisztelettel Budapest, 1906 május 2. *Lyka Emil*“.

Mindenesetre azt bizonyítja ez a levél, hogy nagy az érdeklődés a Hortobágy hasznosítása iránt. Azt hisszük, hogy most már ez a stagnáló kérdés ismét aktuális lesz és így bátran a bánatpénzes ajánlat elfogadható volna oly feltétellel, hogy az egy évig kötelezi az ajánlattevőket, a város ellenben nem annak elfogadása.

— **A városi muzeumból.** Városi muzeumnak napról-napra gyarapodik szebbnél-szebb tárgyakkal. És ez nagyon helyes, mert míg a múlt emlékei közkézen könnyen elkallódnak, addig a mintaszerű őrzés alatt megmaradnak a jelen és jövő nemzedék okulására, ismereteinek bővítésére. Mivel pedig a felkeltett érdeklődés kétségkívül fokozódni fog és maholnap a muzeum helyisége megtelik értékesebb-nél értékesebb tárgyakkal, jó lesz gondoskodni a kulturpalota mielőbb való felépítéséről. A március hónap 25-ikétől küldött muzeumi tárgyak kimutatását lapunk legközelebbi számában hozni fogjuk.

— **A tisztviselők szabadsága.** Kovács József polgármester most bocsátotta ki az ivet, melyre a tisztviselők bejegyzék szabadság idejüket. Az óhajások a lehetőségig figyelembe lesznek véve ugyan, hogy ez által a város és a nagy közönség érdekei ne szenvedjenek.

— **A Piacz-utczáról.** A városi tanács igen helyes intézkedésére a cselédvásár a Széchenyi-utcza végére helyeztetett. Nagyon üdvös volna még az alkuszok és ószeresek ki telepítése a Tisza-ház szögletéről; esetleg a Bádogos-utcza végére, vagy a Degenfeld-térre.

— **Tolvajlás a Guton.** Szücs Kálmán városi erdészguti lakásán tolvajok jártak a napokban. Feltörték a pinczét, néhány hordó bort elvittek, a többi pedig elfolyatták. A csendőrség már nyomában van a tolvajoknak.

— **Bocskay emléke.** A debreczeni református főgimnáziumi önképző-kör, a főgimnáziumi zenekör és a vegyeskar közreműködésével, e hó 6-án, vasárnap délután 5 órakor, a főiskola disztermében, részben a főgimnáziumi zászóalap, részben az önképzőkör olvasó javára Bocskay Emlékünnepélyt rendez. Helyárak: Számozott ülőhely 1 kor. Ülőhely 50 fillér. Állóhely 20 fillér.

Az ünnepély műsora a következő:

1. „Jersze emlékezzünk“ Farkas Andrástól. Karra alkalmazta Káldy Gyula. Előadja a főgimnáziumi vegyeskar.

2. Megnyitó beszéd. Tartja Csürös Ferencz dr., az Önképzőkör felügyelő tanára.

3. Egyveleg, Doppler Ferencz „Vanda“ című régi magyar tárgy dalművéből. Előadja a főgimnáziumi Zenekör.

4. „Bocskay álma“. Pályanyertes költemény; írta: Szabó István 8 o., szavalja: Lovász László 6 o.

5. „Emlékbeszéd“. Tartja: Bánóczi Béla 8. o. az Önképzőkör elnöke.

6. „Örvéndi Örzsébet“. Melodráma, írta: Debreczeni István 8 o., zenéjét vonósnégyesre szerző: Nagy Sándor a főgimnáziumi zenekör elnöke. Szavalja S Szabó Emma urleány. Kísérik első hegedűn Nagel Sándor 6. o.; mély hegedűn Vértessy István 7. o.; gordonkán Hajdu István 8. o.

7. „Egy mély seb — egy csókért“. Pályanyertes elbeszélés. Irta és felolvassa: Szabó István 8. o.

8. „Martinuzzi György halála“. Hegedős ének. Szövegét és dallamát szerző Bodor Aladár. Hegedű kísérettel éneklő: Szücs Kálmán 8. o.

9. „Római dalnok a római ifjúsághoz“. Irta Ábrányi Emil. Szavalja Julow Jenő 6. o.

10. „Rákóczi induló“. Előadja a főgimnáziumi Zenekör. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirdalpilag nyugtáztatnak. Jegyek bármikor válthatók a kör pénztárnokánál.

— **A délutáni hivatalos órák eltörlése.** Az elmúlt évben egy mozgalom indult meg a délutáni hivatalos órák eltörlése érdekében. Lapunkban az eszme mellett több cikkely jelent meg, erősen vitatva az egyhuzamban tartandó hivatalos órák hasznos voltát. Tudtunkkal a helybeli felsőbb tanintézetek is azon a nézeten vannak, hogy a délelőtti tanítás sokkal célirányosabb. Nem akarjuk ez alkalommal ismételni amaz okokat, melyek a délutáni hivatalos órák megszüntetését javasolják és csak annyit kívánunk megjegyezni, hogy itt volna az ideje ezen kérdéssel ismét foglalkozni. Ha a város e tekintetben nyilatkoznék, a többi hivatalok és tanintézetek bizonyára alkalmat adnának a város új rendjéhez.

— **A városházáról.** Oláh Károly kulturtanácsos hazaérkezvén, ügyosztálya vezetését átvette.

— **Néhány szó Barlangligetről.** Mióta köztük lapunkban a barlangligeti olcsó nyaraló építkezést, számtalan tudakozó levél érkezett szerkesztőségünkhöz, melyekre külön-külön nem felelhetünk levélben, hanem felelős szerkesztőnk szívesen szolgál mindennemű felvilágosítással. Miután Barlangligeten az építkezés rendkívül olcsó, nem is csodálkozunk, ha többen ott villaépítést terveznek. Barlangligetnek pompás ózondus levegője, öt fenyeve, gondos igazgatása, jó ellátása közismert dolog. A fürdőigazgatóság mindent megtesz a fürdő vendégek kényelmére és szórakozására. Ismételten ajánljuk e kedves vidéket olvasóink megérdemelt figyelmébe.

— **Gyáralapítási tervek.** A változott politikai viszonyok hovatovább megtermik a magyar közgazdaság feletti szükséges konszolidálódását is. Egyre érkeznek hírek gyáralapítási tervekről, amely tervek nem fognak sokáig tervek maradni, hanem mielőbb valósággá is válnak. Így minket közelről érdeklő hirt veszünk Bécsből, arról, hogy új vashámorok és vasgyárak szaporítása van tervbe véve

nálunk, tekintettel a várható beruházási munkálatok és magányosok nagyobb igényei következtében is beálló emelkedő szükségletére.

Kassán meg új szövőkikészítőgyárat akarnak létesíteni francia gyárosok, akik most Moly Ferencz ipari szakiskolai igazgató, miniszteri kiküldött vezetésével Kassán jártak. A gyárosok hatmillió korona tőkével szövőkikészítőgyárat akarnak létesíteni, amely 1400 munkást foglalkoztatna. Alkalmas telket kerestek és anyagi támogatást kértek a várostól.

— **A válás megnehezítése Amerikában.** Amerikában egyebet sem tesznek mostanság az emberek, mint a válás megnehezítésén siránkoznak. Az Egyesült Államok legfőbb törvényszéke ugyanis egy döntvényt hozott, amely valósággal lehetetlenné teszi a válást. A törvényszék, tekintettel az utóbi időkben nagyon felszaporodott válóperekre, kimondotta, hogy az Unio egyetlen államának sincsen jogában a házastársakat elválasztani, hacsak az egyik lakik abban az államban, amelyben az elválást kérelmezik. E határozat ellen, amely visszaható erővel bír, nincsen fellebbezés. Ez azután a legnagyobb zavart fogja előidézni nemcsak amerikai, hanem angol családok körében is, mert Angliából is nagyon sok válni akaró házaspár ment Dakotába vagy Rhode-Islandra, ahol az elválást nagyon egyszerűen eszközölték. Az új határozat a fogas jogi kérdések egész tömegét veti felszínre. Így például: Ha egy férfi évekkel ezelőtt elvált a nejétől oly államban, amelynek polgárjogait egyikük sem bírta és azután újra meg-nősült, most a határozat értelmében tulajdonképpen bigámiában él; mert az elválás törvénytelen volt. A második házasságból származott gyermekek szintén törvénytelenek. Ily váratlanul törvénytelen gyermek hozzávetőleges számítás szerint körülbelül 20 ezer lesz az Egyesült Államokban. He pedig egy asszony vált el a fönt leirt módon, férje beleegyezése nélkül, úgy a határozat visszaható erejénél fogva még mindig törvényes felesége első férjének, ha időközben esetleg újra férhez ment volna. Az egyedüli út, amely ebből a bonyadalomból kivezet, az újra való elválás és azután a meginti egybekelés. A határozat persze az örökösödési kérdések egész légióját is felszínre veti. Biztosra veszik, hogy nemsokára sok előkelő amerikai és angliai családot érdeklő és esetleg kompromittáló örökösödési per fog keletkezni.

— **Mintakendergyár és kenderkészítő szakiskola.** Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter a Bácskában, ahol a kendertermelés oly nagyon fellendült az utolsó időben, mintakendergyár és kenderkészítő iskolát állít, ez az iskola a szakértő előmunkásokat, a községi áztatók részére szükséges szakmunkásokat fogja képezni.

— **Április hó 15-én megnyitott a nagyerdői gyógyfürdő.** Hányan vannak városunkban is, akik elmennek hidegvíz kurára mesze idegenbe, tengerpénzt áldozva, holott a hidegvízgyógyimódot ép úgy használhatnák a Nagyerdőn, hol a vízgyógyimód minden modern eszköze, a fürdőbérlet elismert szaktudománya, lelkiismeretes gyógykezelése rendelkezésükre áll. A fürdőbérlet Balkányi Ede dr. főorvos a legnagyobb áldozatkészséggel tartja fenn a fürdőt, nagy költséggel felszerelte azt a modern higiénia minden eszközével és oly olcsón kuráltathatja magát mindenki, mint sehol a világon. A víz alkalmazása gyógycélokra, hőmérsék-, alak- és időtartam tekintetében oly sok változatosságot enged, hogy azt a legkülönbözőbb betegségeknek eredménnyel alkalmazhatjuk. Általában a vízgyógyimód edzőleg, éltetőleg és erősítőleg hat. Az anyagcsere fokozódása, az idegrendszernek kedvező befolyásoltatása által a beteg szerveknek megváltozott működésük idéztetik elő. Sem fiatalja, sem öregje nem zárandó ki a hidegvízgyógyimód alól. A fiatal szervezet erőteljesebben fejlődik és gyarapszik mellette, míg a magasabb korban a hanyatló erőket felélenkíti és a lassan működő szerveket felfrissíti. Eredménnyel alkalmazható tehát a vízgyógyimód és annak különféle alakjai: 1. Súlyos betegségek utáni elgyengüléseknél. 2. Erősödési és edzési szempontból, a légzőszerveknek hurutos állapotra való hajlamánál. 3. Táplálkozási zavaroknál, u. m. vérszegénység, sápkór, kövesség, köszvény-, görvélykór- és cukorvizeleznél. 4. Gyomor-, bél- és májbetegségeknek. 5. Vérkeringési zavaroknál, vértululás- és aranyeres bántalmaknál. 6. Rheuma- és idegbántalmaknál. 7. Az idegrendszer megbetegedéseinek, a neurastheniánál, ennek sokoldalú jelenségeinek, a mint: fejfájás, szédülés, fejfájás, levertség, szellemi és testi kimerültség, álmatlanság, asthma, ideges szívbántalmak, a gyomor-, bél- és nemi szervek neurastheniájánál, hysteriánál, Basedow-féle betegségnél, görcsös és hűdéses állapotoknál. — A nagyerdői hidegvízgyógyintézet modern és czélszerű berendezése, fekvése és kitünő puha vize fölötté alkalmas tényezők a vizkurának sikeres használatára. Fővárosi szakértői személyzet végzi a teendőket, az árak mérsékeltek. Orvosi felügyelet. Az intézet egész nap nyitva férfiaknak: d. e. 9 óráig és d. u. 5-8 óráig; nőknek: d. e. 9 órától d. u. 5 óráig. Kiki keresse meg elvesztett egészségét a nagyerdői hidegvízgyógyintézetben.

Villamos csengők, telefonok, villámhárítók berendezését minden terjedelemben, javítását és évi gondozását legjutányosabban és jótállás mellett eszközli FÖLDVÁRI L. debreczeni első elektrotechnikai vállalata Kossuth-utca 1. sz. (az udvarban). Villamos felszerelések, zseb-lámpák, kerékpárok és alkatrészek raktára.

Képes árjegyzék ingyen.

Telefon-szám 168.

Uri divat, kalap és fehérnemű üzlet Békés Lajos Debreczen, Piacz-u. 44. dr. Ujfalussy-ház. Angol női bluzsokat, férfi fehérneműket és kelen-gyékert mérték szerint a legszebb kivitelben készít.

TELEFON 308.

MELOCCO PÉTER

TELEFON 308.

GYŐR. ~ ~ BUDAPEST. ~ ~ DEBRECZEN.

Képviselő: Debreczen és Hajdumegye részére: LUKÁCS VILMOSNÁL, Hatvan-utca 5.

Márványmozaiklap.
Műkő- és Czeméntárugyár.
Beton és vasbeton.
Építési vállalat.
Átereszek készítése.

Szabadalmazott géppel gyártott **karmantus** és **csömöszölt** Czemencesövek, Csatornázás.
Beton és Granito Ferrazó burkoló munkák.

Lukács Vilmosnál kaphatók rendkívül olcsó áron
a JOHN-féle kéménytoldó,
mely minden kémény huzatát megjavítja, füstaklatást megszüntet.